

Moliyaviy qiyinchiliklarga duch kelayotgan qarz oluvchilarning arizalarini ko'rib chiqish tartibi

1. Umumiy qoidalar

1.1. Moliyaviy qiyinchiliklarga duch kelayotgan qarz oluvchilarning arizalarini ko'rib chiqish tartibi "Bank xizmatlari iste'molchilari bilan o'zaro munosabatlardagi tijorat banklarining faoliyatiga qo'yiladigan minimal talablar to'g'risidagi nizom"ga (Adliya vazirligi tomonidan 2018-yil 2-iyulda 3030-son bilan ro'yxatga olingan), o'zgartirish va qo'shimchalarni (Adliya vazirligi tomonidan 2025-yil 28-oktyabrda 3030-11-son bilan ro'yxatga olingan)inobatga olgan holda, muvofiq ishlab chiqilgan.

1.2. Jismoniy shaxslar kredit shartnomasi shartlarini qayta ko'rib chiqishdandan (restrukturizatsiya qilishdan) maqsad Qarzdorning moliyaviy yukni kamaytirish, ularning to'lov qobiliyatini tiklash, muddati o'tgan qarzlarning paydo bo'lishining oldini olish va ijobiy kredit tarixini saqlab qolishdir.

1.3. Kredit shartnomasi shartlarini qayta ko'rib chiqish (restrukturizatsiya) Qarzdorning arizasiga asosan, shartnoma shartlarini qayta ko'rib chiqish uchun asos bo'lgan holatlar mavjudligini tasdiqlovchi hujjatlar Qarzdor tomonidan taqdim etilgandagina amalga oshiriladi.

1.4. Shartnoma shartlarini qayta ko'rib chiqish kredit shartnomalariga o'zgartirish kiritish orqali amalga oshiriladi.

2. Atamalar va ta'riflar

Kredit shartnomasi shartlarini qayta ko'rib chiqish (restrukturizatsiya) - bu Qarzdorning so'rovini ko'rib chiqqandan so'ng Bank tomonidan qo'llaniladigan, qarz oluvchining to'lov qobiliyatini tiklash va muddati o'tgan qarzdorlik xavfini kamaytirish maqsadida mavjud kredit majburiyati shartlarini, jumladan, muddatlarni, jadvalni va/yoki so'ndirish tartibini, to'lov miqdorini, foiz stavkalarini va boshqa shartlarni o'zgartirishga qaratilgan chora-tadbirlar majmui.

3. Kredit shartnomasi shartlarini qayta ko'rib chiqish uchun asoslar

3.1. Kredit shartnomasi shartlarini qayta ko'rib chiqish uchun quyidagi xolatlar mavjud bo'lishi lozim:

- ikki oydan ortiq muddatga vaqtincha mehnatga layoqatsizlik holati;
- Qarzdorning mehnat shartnomasining bekor qilinishi va uning ish izlovchi shaxs sifatida kambag'allikni qisqartirish va bandlikka ko'maklashish bo'yicha tuman (shahar) bo'limlarida ro'yxatdan o'tkazilishi;
- Qarzdorning shartlari qayta ko'rib chiqilayotgan kredit shartnomasi bo'yicha birgalikdagi qarz oluvchi va (yoki) kafill bo'lgan turmush o'rtog'ining vafot etishi;
- Qarzdorning I yoki II guruh nogironligini olishi;
- I yoki II guruh nogironligi bo'lgan shaxslarni qaramog'iga olish yoxud Qarzdorning qaramog'ida bo'lgan I yoki II guruh nogironligi bo'lgan shaxslar sonining ko'payishi;
- Qarzdorning homiladorlik yoki tug'ruq ta'tilida chiqichi;
- tabiiy va texnogen xususiyatga ega favqulodda vaziyatlarning yuzaga kelishi;
- Qarzdorning moliyaviy holatiga salbiy ta'sir ko'rsatgan boshqa og'ir hayotiy vaziyatlar.

Bunda, mazkur bandning ikkinchi va uchinchi xatboshilarida nazarda tutilgan holatlar yuzasidan qarz oluvchi tomonidan kredit shartnomasi bo'yicha to'lovlar muddatini kechiktirish yoki uzaytirish to'g'risida bankka murojaat qilganda, mazkur murojaat sanasidan oldingi ikki oy davomida qarz

oluvchining o'rtacha oylik daromadlari so'nggi o'n ikki oy ichidagi ortacha oylik daromadlariga nisbatan kamida 30 foizga kamaygan bo'lishi lozim.

Mazkur bandning ikkinchi -to'qqizinchi xatboshilarida belgilangan holatlar qarz oluvchi kredit shartnomasi bo'yicha to'lovlar muddatini kechiktirish yoki uzaytirish yuzasidan bankka murojaat qilgan sanadan oldingi to'rt oy ichida ro'y bergan bo'lishi lozim.

Kredit shartnomasi qayta ko'rib chiqiladigan paytda Qarzdorda biron bir bankdan olingan kreditlar bo'yicha muddati o'tgan qarzdorlik bo'lmasligi va ularning kredit sifati "standart" yoki "substandart" deb tasniflanishi, so'nggi olti oy ichida qayta ko'rib chiqilgan shartnoma bo'yicha muddati o'tgan to'lovlarning umumiy soni 60 kundan oshmagan bo'lishi kerak.

4. Kredit shartnomasi shartlariga kiritiladigan o'zgartirishlar turlari

4.1. Kredit shartnomasi shartlarini qayta ko'rib chiqish jarayonida kredit shartnomasi shartlariga quyidagi o'zgartirishlar kiritilishiga ruxsat beriladi:

- Kreditni qaytarish muddatini uzaytirish;
- Kreditni to'lash muddatini 6 oygacha uzaytirish (imtiyozli davr);
- Homiladorlik yoki tug'ruq ta'tilidagi ayollar uchun kreditni to'lash muddatini 10 oygacha uzaytirish (imtiyozli davr);
- Foiz stavkasini qayta ko'rib chiqish;
- Kechiktirilgan kredit to'lovlari uchun jarimalar va penyalarni kamaytirish;
- To'lovlar jadvaliga boshqa o'zgartirishlar kiritish.

5. Kredit shartnomasi shartlarini qayta ko'rib chiqish shartlari

5.1. Imtiyozli davrda asosiy qarz summasiga kredit shartnomasida ko'rsatilgan stavka bo'yicha foizlar hisoblanadi.

5.2. Kredit muddati imtiyozli davrdan kam bo'lmagan muddatga uzaytiriladi.

5.3. Imtiyozli davr tugagandan so'ng, annuitet to'lovi imtiyozli davr va uzaytirilgan kredit muddati davomida hisoblangan foizlar asosida qayta hisoblanadi.

5.4. Agar kredit garov, kafillik yoki kreditni qaytarmaslik tavakkalchiligi bo'yicha sug'urtasi polisi bilan ta'minlangan bo'lsa, ularning muddati ushbu bo'limga muvofiq o'zgartirilgan kredit shartnomasi muddatiga uzaytiriladi.

6. Kredit shartnomasi shartlarini qayta ko'rib chiqish bo'yicha ariza topshirish kanallari

- Bank bo'linmalari;
- UzPost orqali qog'oz shakldagi xat;
- info@octobank.uz elektron pochta manzili;
- @octobanksupport rasmiy Telegram kanali.

7. Hujjatlar to'plami

7.1. Kredit shartnomasi shartlarini qayta ko'rib chiqish uchun ariza beruvchi "Octobank" AJga quyidagi hujjatlarni taqdim etishi kerak:

7.1.1. Kredit shartnomasi shartlarini qayta ko'rib chiqish bo'yicha ariza. Ariza faqat Qarzdor tomonidan yozma ravishda taqdim etilishi va quyidagi ma'lumotlarni o'z ichiga olishi kerak:

- Qabul qiluvchi - "Octobank" AJ rahbari;
- Ariza beruvchining ma'lumotlari - Familiyasi, ismi va otasining ismi (to'liq), pasport ma'lumotlari (seriyasi, raqami, berilgan sanasi, bergan organ), ro'yxatdan o'tgan manzili (to'liq manzili), haqiqiy yashash manzili (to'liq manzili), aloqa telefon raqami va elektron pochta manzili;
- Arizani ko'rib chiqqandan so'ng Bankdan javob olishning afzal ko'rilgan usuli: Aloqa markazi xodimining qo'ng'irog'i, SMS-xabarnoma, qog'oz shaklidagi javob yoki rasmiy Telegram kanali @octobanksupport dan elektron xabar;

- Olingan kredit haqida ma'lumot (kredit shartnomasi raqami va kredit olingan sana), ariza topshirilgan sana holatiga ko'ra kredit shartnomasi bo'yicha qolgan qoldiq;
- moliyaviy qiyinchiliklar, qiyin hayotiy vaziyatlar yoki fors-major holatlarining yuzaga kelganligi haqida ma'lumot.

Agar Qarzdorning kredit shartnomasi bo'yicha majburiyatlarini bajarishi garov bilan ta'minlangan bo'lsa va garov beruvchi uchinchi shaxs bo'lsa, Qarzdorning arizasiga garov beruvchining roziligi ilova qilinishi kerak.

Agar Qarzdorning kredit shartnomasi bo'yicha majburiyatlarini bajarishi kafil tomonidan ta'minlangan bo'lsa, arizaga kafilning kafillik muddatini va kafilning javobgarlik doirasini o'zgartirishga roziligi ilova qilinishi kerak.

7.1.2. Shaxsni tasdiqlovchi hujjat.

7.1.3. Kredit shartnomasi shartlarini qayta ko'rib chiqish uchun asos bo'lgan holatlar mavjudligini tasdiqlovchi hujjatlar:

Daromadning kamayishi yoki yo'qolishini tasdiqlovchi hujjatlar:

- ish joyidan ishdan bo'shatish, qisqartirish to'g'risidagi ma'lumotnoma (sana va sababni ko'rsatgan holda);
- ish beruvchining ishdan bo'shatish, qisqartirish yoki korxona faoliyatini to'xtatib turish to'g'risidagi buyrug'i (topshirig'i);
- kambag'allikni qisqartirish va bandlikka ko'maklashish bo'yicha tuman (shahar) bo'limlarida qarzdorning ishsiz sifatida ro'yxatdan o'tganligi to'g'risidagi ma'lumotnoma;
- Qarzdorning oxirgi 12 oy uchun ish haqi to'g'risidagi ma'lumotnomasi;
- Qarzdorning oxirgi 12 oy uchun ish haqi hisobvarag'i/kartadagi mablag'lari to'g'risidagi hisobot;
- Qarzdorning daromadlarining kamayganligini tasdiqlovchi boshqa hujjatlar.

Vaqtinchalik layoqatsizlik yoki sog'lig'ining yomonlashganini tasdiqlovchi hujjatlar:

- vaqtinchalik layoqatsizlik holatida layoqatsizlik varaqasining (kasallik varaqasi) nusxasi;
- uzoq muddatli davolanish, I yoki II guruh nogironlik to'g'risidagi tibbiy ma'lumotnoma (guvohnoma, ko'chirma);
- Qarzdorning I yoki II guruh nogironligi bo'lgan shaxslarni qaramog'iga olishi yoxud qarzdorning qaramog'ida bo'lgan I yoki II guruh nogironligi bo'lgan shaxslar sonining ko'payganligini tasdiqlovchi hujjatlar;
- vaqtinchalik layoqatsizlikni yoki sog'lig'ining yomonlashganini tasdiqlovchi boshqa hujjatlar.

To'lov qobiliyatiga ta'sir qiluvchi mol-mulkning yo'qolganligi yoki shikastlanganligini tasdiqlovchi hujjatlar:

- Favqulodda vaziyatlar vazirligi, Ichki ishlar vazirligi, mahalla yoki boshqa vakolatli organning favqulodda vaziyat, yong'in, suv toshqini va boshqalar haqida hisoboti;
- sug'urta kompaniyasining sug'urta hodisasini tan olganligi va sug'urta qoplamasini to'laganligi (yoki to'lashdan bosh tortganligi) to'g'risidagi hujjatlar;
- mulkning yo'qolganligi yoki shikastlanganligini tasdiqlovchi boshqa hujjatlar.

Moliyaviy ahvolning yomonlashishiga olib kelgan boshqa holatlarni tasdiqlovchi hujjatlar:

- Qarzdorning birgalikdagi qarz oluvchi va (yoki) kafil biri bo'lgan turmush o'rtog'ining vafot etganligi to'g'risidagi guvohnoma;
- tadbirkorlik faoliyatini vaqtincha to'xtatib turish to'g'risidagi guvohnoma (o'zini o'zi ish bilan ta'minlagan jismoniy shaxslar yoki yakka tartibdagi tadbirkorlar uchun);
- soliq organlariga aylanmaning kamayishi yoki yakka tartibdagi tadbirkorlikning yopilishi haqida berilgan xabarnoma;
- moliyaviy ahvolning yomonlashishiga olib kelgan boshqa hujjatlar.

Tug'ruq ta'tilidagi ayol qarz oluvchilar uchun hujjatlar:

- homiladorlik va tug'ish uchun mehnatga layoqatsizlik guvohnomasining (kasallik ta'tili) nusxasi;
- ish joyidan bola parvarishi ta'tili berilganligini tasdiqlovchi ma'lumotnoma (yoki buyruq);

- bolaning tug'ilganlik haqidagi guvohnomasi (agar tug'ilgandan keyin murojaat qilinsa);
- ish beruvchi tomonidan berilgan ish haqi to'g'risidagi ma'lumotnoma

Boshqa tasdiqlovchi hujjatlar.

7.2. Bank qarz oluvchidan uning moliyaviy ahvolini obyektiv baholash uchun zarur bo'lgan qo'shimcha hujjatlar va ma'lumotlarni so'rash huquqini o'zida saqlab qoladi.

7.3. Tasdiqlovchi hujjatlarning amal qilish muddati ariza berilgan/ qabul qilingan paytdan 30 kalendar kundan kam muddatda bo'lmasligi kerak.

7.4. Arizani topshirishda asl hujjatlarni skanerlash orqali olingan hujjatlarning qog'oz nusxalarini yoki elektron versiyalarini taqdim etishga ruxsat beriladi, keyinchalik Bankning talabiga binoan asl hujjatlar majburiy ravishda taqdim etilish sharti bilan.

8. Kredit shartnomasi shartlarini qayta ko'rib chiqish bosqichlari (Umumiy)

Ushbu bo'limda **kredit shartnomasi shartlarini qayta ko'rib chiqish** bo'yicha arizalarni ko'rib chiqish bosqichlarining umumiy ketma-ketligi tasvirlangan.

8.1. Garovni olib tashlash/almashtirish uchun arizalarni ro'yxatdan o'tkazish

- Yozma arizalar Bankning elektron hujjatlarni boshqarish tizimida ro'yxatdan o'tkaziladi.
- Ariza va unga ilova qilingan hujjatlar qayta ishlash uchun Bankning mas'ul bo'limiga yuboriladi.

8.2. Ko'rib chiqish muddatlari

- Arizalar o'n besh kundan oshmagan muddatda, agar qo'shimcha ko'rib chiqish va/yoki tekshirish yoki qo'shimcha hujjatlarni so'rash zarur bo'lsa, Bank tomonidan qabul qilgan kundan boshlab bir oy ichida ko'rib chiqiladi.

8.3. Hujjatlar to'plamini ko'rib chiqish va Qarzdorning moliyaviy holatini tahlil qilish

- Bank ariza va unga ilova qilingan hujjatlarni to'liqligi, to'g'riligi va belgilangan talablarga muvofiqligi nuqtayi nazaridan ko'rib chiqadi. Agar biron bir kamchilik aniqlansa, Bank Qarzdorning belgilangan muddat ichida yetmayotgan yoki tuzatilgan hujjatlarni taqdim etish talabi haqida xabar beradi.
- Hujjatlarning to'liq to'plamini qabul qilgandan so'ng, Bankning vakolatli bo'limi Qarzdorning moliyaviy holatini tahlil qiladi, jumladan:
 - daromad va xarajatlarni baholash;
 - joriy kredit majburiyatlarining mavjudligi;
 - qarzga xizmat ko'rsatish sifati;
 - moliyaviy qiyinchiliklarning mohiyati va sabablari;
 - Qarzdorning to'lov qobiliyatini tiklash istiqbollari.
- Hujjatlar to'plamini ko'rib chiqqandan va to'lov qobiliyatini tahlil qilgandan so'ng, vakolatli bo'linma kredit shartnomasi shartlarini qayta ko'rib chiqishning (restrukturizatsiya) maqsadga muvofiqligi (yoki imkonsizligi) to'g'risida hisobot tayyorlaydi, unda kredit shartnomasiga taklif qilingan o'zgartirish shartlari bo'yicha asosli xulosalar va tavsiyalar va protokol loyihasi kiritilgan bo'ladi, ular qayta qurishni davom ettirish to'g'risida qaror qabul qilish uchun Vakolatli organga yuboriladi.

8.4. Qaror qabul qilish

8.4.1. Kredit shartnomasi shartlarini o'zgartirishning maqsadga muvofiqligi to'g'risidagi qaror Vakolatli organ tomonidan ichki qoidalarda nazarda tutilgan asoslar mavjud bo'lgan taqdirda qabul qilinadi.

8.4.2. Jismoniy shaxsning kredit shartnomasi shartlarini qayta ko'rib chiqish quyidagi hollarda amalga oshirilmaydi:

- shartlarni qayta ko'rib chiqish uchun hujjatlashtirilgan holatlar bo'lmagan, jumladan daromadning kamayishi, ishdan bo'shatish, kasallik yoki Qarzdorning moliyaviy ahvolidan yomonlashishiga olib kelgan boshqa holatlarni tasdiqlovchi hujjatlar yo'qligi;
- Qarzdorning moliyaviy ahvoli qoniqarsiz deb topilgan bo'lsa, bu hatto kredit shartlari o'zgargan taqdirda ham majburiyatlarni bajarishga to'sqinlik qiladi;

- Qarzdor kredit shartnoma shartlarini qayta ko'rib chiqish bo'yicha arizani ko'rib chiqishga ta'sir ko'rsatadigan noto'g'ri yoki buzib ko'rsatilgan ma'lumotlarni taqdim etgan holda;
- Qarzdor ilgari shartlari o'zgartirilgan shartnoma shartlarini buzgan yoki o'zgartirilgan to'lov jadvali bo'yicha majburiyatlarni bajarmagan;
- kredit shartnomasi qayta ko'rib chiqilgan paytda Qarzdorning barcha banklardan olingan kreditlar bo'yicha muddati o'tgan qarzi bor, kredit sifati toifasi "standart" yoki "substandart" toifalariga kirmaydi va qayta ko'rib chiqilgan shartnoma bo'yicha so'nggi 6 oy ichida muddati o'tgan to'lovlarning umumiy miqdori 60 kundan oshmasligi kerak, bu tizimli to'lovga qodir emaslikni ko'rsatadi;
- kafillar, garov beruvchilar, birgalikda qarz oluvchilar yoki majburiyatlarni bajarishda ishtirok etuvchi boshqa shaxslarning roziligi bo'lmagan hollar, agar taklif qilingan restrukturizatsiya shartlari ularning manfaatlariga ta'sir qilsa,
- majburiyatlarni qoplash uchun yetarli miqdorda garov taqdim etilmagan yoki taklif qilingan garov Bank talablariga javob bermagan;
- Qarzdorga qarshi sud yoki ijro jarayoni davom etayotganda, bu kredit shartnomasi shartlarini o'zgartirishga to'sqinlik qiladi;
- kredit belgilangan tartibda "umidsiz" (undirib bo'lmaydigan) deb tasniflangan va shuning uchun kredit shartnomasi shartlarinin qayta ko'rib chiqish noo'rin deb topilgan;
- ariza belgilangan tartibda to'ldirilmagan yoki ushbu Tartibda nazarda tutilgan hujjatlarning to'liq to'plamisiz taqdim etilgan.

8.5. Ariza beruvchiga qaror haqida xabar berish

8.5.1. Agar Vakolatli organ ijobiy qaror qabul qilsa, Bank ariza beruvchiga arizada ko'rsatilgan usulga muvofiq xabar beradi va hujjatlarni qayta rasmiylashtirish sanasi va vaqtini belgilaydi.

8.5.2. Agar Vakolatli organ salbiy qaror qabul qilsa, Bank Mijozga uch bank kuni ichida yozma ravishda asosli rad javobini yuboradi.

8.5.3. Kredit shartnomasi shartlarini o'zgartirish bo'yicha arizani ko'rib chiqish bilan bog'liq barcha materiallar Qarzdorning kredit faylida belgilangan ichki hujjatlar aylanmasi tartib-qoidalariga muvofiq saqlanadi.